

Säälikää eläimiänne!

(C. Ullner.)

1895

Ihminen on luotu vapautta varten. Vapauden tunne on hänen rinnassaan janomattoman suuri. Mutta fiitä huolimatta ei ihminen muista läheskään aina kohdella kanssaihmijsiään ja eläimiä sillä tavalla kuin vapautteen pyrkivän olennon tulisi.

Kuinka kohtelemmekaan esim. uskollista ystäväämme hevosta, joka vetää kuormamme, kyntää peltomme, tuo hirret ja polttopuut metsästä, palvelee meitä uskollisesti myötä- ja vastoinkäymisessä ja vihdoon tekee meille viimeisen palveluksen, wieden meidät kerran viimeiseen leposijaan.

Olemmeko tosiaankin aina sitä kohtaan niin kiitollisia kuin meidän pitäisi, ja muistammeko niitä suuria etuja, joita se meille tuottaa? Kuultavasti meidän hyvät lukijat, täytyy vastata kieltävästi tähän kysymykseen.

Mian näin ollen, on meidän saatava parannus aikaan ja osoittaa kiitollisuuttamme uskollista palvelijaamme, hevosta kohtaan siten, että pitelemme sitä hyvin, emme rasita sitä ylen määrin emmekä tee sen elämää ihmisen palveluksessa sietämättömäksi.

Montta tarpeetonta kipua ja waiwaa saa työ- ja ajohewonen kokea. Esim. puutteelliset wäljaat, jotka eivät sovellu, taikka pannaan wäärin sen ylle, jääkylmät kuolaimet talvipakkasessa y. m. s., jotka kiduttavat tätä jaloa eläintä ja saavat aikaan sen ennenaikaisen riuttimisen. Pidelläkää hevosta huolellisesti, niin sen palvelus aika kestää paljon kauvemman. Päinwastaisessa tapauksessa ette ymmärrä omaa etuanne. Oma etunne waatii teitä pitelemään sitä niin, että sen terveys ja työkyky säilyy mahdollisimman kauvan. Maanwilseli-

jän esim. on pantawa suuri paino sille afialle, että hänelle hevonen huonosti hoidettuna tuottaa vain 14—16 vuotta hyötyä, hywin hoidettuna taas kauran yli 20 vuoden.

On olemassa paljon epäkohtia, hevosen hoidannossa, joista muutamia tässä mainittakoon.

Ensimmäinen ohje, jos mieli hevosen halulla täyttää päivän tehtävät, on se, että hevonen on saanut yöllä kyllin ravintoa, tarpeeksi lepoa, ja aamulla hywisä ajoin, ennenkuin se wiedään ajoon, hywin tullut puhdistetuksi. Miten hywälle maistuukaan meistä ruoka, kun päiväntyöstä päästyä, saamme peseytyä puhtaaksi ja lepuuttaa wäsyneitä jäseniämme puhtaassa tilawassa huoneessa! Saako hevonen tehdä janoja? Puhdistetaanko se huolellisesti, kun se on riijuttu waljaista? Onko sillä puhtaas piltti ja seimessä kelmollisia heiniä sekä hywä alusta? Ei läheskään aina. Usein riipaistaan waljaat hähättää pois, eikä puhdistaminen tule kysymykseenkään, kunhan vain ajaja itse pääsee ruokailemaan ja lepäämään.

Rasittunut eläin wiedään pölyiseen, ummehtuneeseen talliin. Ravintoa siellä jaattaa kyllä olla tarpeeksi, mutta edellisten päivän jäännöksiä ei aina ole poistettu. Muutoin hywä ruoka-ainetaikka silppu eli muu aine on usein likaista, pahaa, happamen hajuisia ja siten hevoselle epäterweellistä.

Mätkäinen, wäsynyt eläin wiihtyy huonosti moijessa ympäristössä. Pakosta se tosin syö, mutta ilman warfinaista ruokahalua. Tyhdytettyään ensi nälfänsä, se paneitje epätasaiselle, kostealle alujelleen, mutta useinkaan ei jaa siinä kaurattua lepoa. Seurauksena siitä on, että hevonen on alakuloinen, wäsynyt ja haluton. Harvoin sen osaksi tulee wähemmän aamuihin kuin illoinkaan kunnollista pyyhkimistä. Länget lykätään päälle waan, waikka ne olisivatkin yhdesä tai toijessa suhteessa puutteelliset, (epätasaiset, likaiset, hikit ja täynnä karmoja) ja sitten työhön waan. Etenkin työhevonen olisi pidettävä puhtaana.

Usein jäävät noudattamatta wanhat jäännöt, jellaiset kuin, että: ajettava hiljaa mäkiläisissä, ei jätettävä hewosta talwisäikana ilman peitettä, ei antaa sen juoda kuumana jäätylmää wettä j. n. e. Kuinka sitten voimmekaan odottaa, että siten pidetty hevonen woisi pyhyä hywisä woimissa ajan pitkään. Se kärsii ja tekee työnä haluttomana sekä kuluu ennen aikojaan.

Hywin hoidettu hevonen sitä wastoin pyhyä hywässä kunnossa, tekee tehtävänsä werrattain helposti ja palwelee ihmistä monta vuotta kaurvemman kuin huonosti hoidettu.

Waikka tässä onkin niin paljon puhuttu hewojesta, ei pidä unhottaa, että meillä on welwollisuuksia kaikkia eläimiä

kohtaan, joita me kohtaamme. Meidän kaikkein, miesten ja naisten, nuorten ja vanhain, täysikasvuisten ja lasten tulee muistaa, että meidän velvollisuutemme on kohdella huolella, rakkaudella ja kärsivällisyydellä huostaamme uskottuja eläimiä. Wiijas kuningas Salomo sanoi aikanaan, että eläimet esimerkillään voivat opettaa ihmisiä täyttämään velvollisuutensa.

* * *

Maamme on pieni moneen muuhun maahan verrattuna, mutta sillä on monta etua ja on paljon, mistä meidän on otettava kiitollisia. Paljon on meillä myösfin taistelemista, monta vaikeutta voitettavaa, mutta me olemme sitkeää ja itsepäistä kansaa, joka pysyy siinä, mistä se kerran on alottanut. Muukalainen, joka matkustaa halki Suomen, sanoo usein: Maa on kaunis ja viijasta kansa, mutta ikävää oli nähdä miten usein miehet olivat juorukfisjaan ja ruoskivat herosiaa.

Suopuneet miehet pieksivät herosiaa. Wiivähdetäänpä hetkinen tämän lauseen kohdalla. Siinä pistää räikeästi silmiimme kaikki häpeäpilkkua, joista meidän täytyy puhdistaa kansamme maine.

Suoppous ja eläinräikkäys! kas siinä kaikki wika, jotka usein seuraavat toisiaan ja edellinen alinomaa antaa aihetta jälkimäiseen.

Ja kuka sitten saa enin kärsiä juoppouden turmiota tuottavista seurauk-

sista? Alajako, jota on juonut liifaa, niin että hänen päänsä on sekasin? Ei, vaan se on juuri tuo herospari, jota iskuilla ja lyönneillä pakotetaan juoksemaan hurjaa wauhtia, niin että se kompastuu, taittaa jalkansa tai saa muita wammoja, joista saa kärsiä koko ikänsä wain sen takia, että ajaja on juonut itsensä humalaan. Tavallisesti juomarin raitis, uskollinen palvelija, heronen, saa wiattomasti kärsiä isäntänsä takia.

Toiwokaamme, että nousewa siwistys ja ihmissyyden tunne kohta wapauttaisi Suomen molemmista mainituista wioista, juoppoudesta ja eläinräikkäyksestä. Woimmehan warsin helposti jättää ne. Ne owat, kuten huonot intohimot, kahleita, jotka sitowat meidät maahan kiini. Ja meidän pyrimme korkeammalle, waloa kohti. Me haluamme päästä wapaiksi kaikista siteistä, jotka estävät henkistä kehitystämme.

Eläinten hywäksi työskenteleminen on työtä oman henkemme kehitykseksi ja jalostuttamiseksi, walon edistymiseksi, hywän ja oikean lopulliseksi voitoksi maailmassa. Ja me kaikkihan voimme ja tahdomme olla osallisia tässä suuressa, kauniissa työssä. Koettakaamme siis kaikki, kufin voimaimme mukaan wauhtaa laupeutta, rakkautta ja rauhaa kaikille luoduille olennoille maailmassa.

Witp. Uuden Kirjapaino- ja Sanomalehti-Osakayhtiön Kirjapaino, 1895.
